

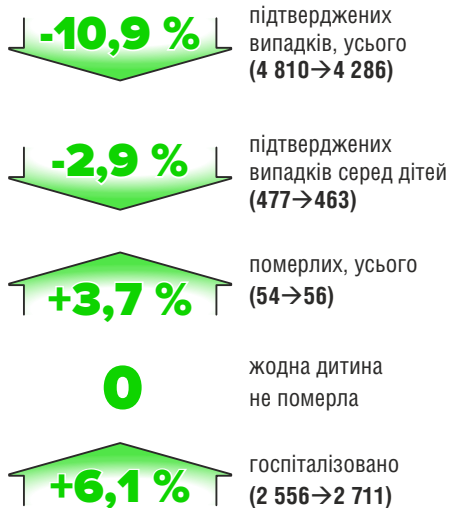
COVID-19

Цифри і факти

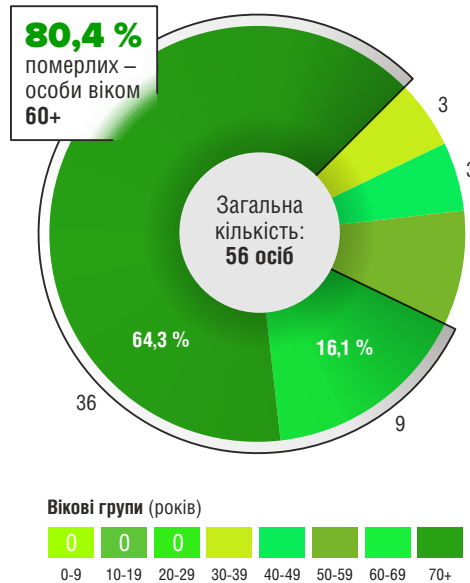
57 387 щеплень проведено за минулий тиждень
(на 12,4 % менше ніж попереднього тижня)

15 393 919 осіб в Україні отримали дві дози вакцини від початку кампанії

■ Статистика захворюваності (02–08.12.2022)*



■ Кількість померлих у вікових групах (02–08.12.2022)



■ Показники вакцинації

16 209 658 українців отримали хоча б одну дозу вакцини з початку вакцинальної кампанії

2 936 710 осіб в Україні отримали першу бустерну дозу

176 679 осіб в Україні отримали другу бустерну дозу

35 307 осіб отримали додаткову дозу вакцини

Джерело: ЦГЗ МОЗ України

■ Позиції професійних медичних асоціацій

1. Європейська академія педіатрії закликає щепити дітей проти COVID-19

У спільній заяві, опублікованій у «Frontiers», Європейська академія педіатрії та Європейська конфедерація педіатрів первинної ланки медичної допомоги наголошують на численних перевагах вакцинації проти COVID-19 для здоров'я дітей та підлітків. А це сприятиме їхньому навчанню в школі й спілкуванню з однолітками, що є життєвою необхідністю для вирішення проблем із освітою, розвитком та психічним станом, які запровадження карантину спричинило для більшості молоді в усьому світі.

Джерела: doi.org, uaps.org.ua

2. Офіційна позиція Української академії педіатричних спеціальностей (УАПС)

- Ми, як національний представник та частина європейського педіатричного простору, загалом поділяємо погляди Європейської академії педіатрії щодо вакцинації дітей та підлітків.
- Разом із тим, вважаємо, що першочергово щеплення мають отримати люди, які входять до груп високого ризику важкого перебігу, розвитку ускладнень та смерті від COVID-19.
- Ми підтримуємо рішення МОЗ України (Наказ від 17.07.2021 № 1477) щодо надання дозволу на використання вакцини Comirnaty/Pfizer-BioNTech згідно з інструкцією дітям віком від 12 років, які мають високі ризики важкого перебігу та розвитку ускладнень після хвороби на COVID-19 через наявні супутні хвороби та не мають протипоказань до вакцинації.
- При забезпеченні вакцинацією проти SARS-CoV-2 всіх охочих із групи ризику необхідно здійснити перегляд наявних на певний момент доказів і даних щодо переваг вакцинації дітей та підлітків.
- Ми активно підтримуємо кампанію Європейської академії педіатрії «Вакцинуйте свою дитину» та на постійній основі закликаємо батьків надолужувати дітям пропущені за віком щеплення.

Джерело: uaps.org.ua

0 800 60-20-19

З питаннями щодо COVID-19 – симптомів, тестування, вакцин і схем вакцинації, пунктів щеплення, COVID-сертифікатів – звертайтеся до контакт-центру МОЗ України

■ Компетентно



На запитання, які найбільше турбують батьків та лікарів у контексті захисту дітей від коронавірусу, відповіла голова правління Української академії педіатричних спеціальностей Марина МАМЕНКО. Яку позицію мають українські педіатри і які рекомендації Європейської академії педіатрії враховують у нашій країні? Як змінились останнім часом підходи до вакцинації дітей? Про це – у рубриці «Компетентно».

Відомо, що до більш тяжкого перебігу COVID-19 схильні люди старшого віку, а в дітей хвороба часто має легкий перебіг. Наскільки це справедливе твердження щодо дітей?

– Справді, від початку пандемії COVID-19 дітей загалом не відносили до груп ризику за віком тяжкого перебігу хвороби, однак є певні винятки. Тяжкі та навіть летальні форми COVID-19 зустрічалися у малюків першого року життя, у дітей та підлітків із цукровим діабетом, ожирінням, вродженими аномаліями і хронічними хворобами серця та респіраторного тракту, метаболічними захворюваннями тощо. Навіть описані специфічні «педіатричні» форми тяжкого перебігу цього захворювання у дітей, такі як інвагінація кишківника, діабетичний кетоацидоз, мультисистемний запальний синдром (MIS-C). Останній частіше відносять до постінфекційних станів, але у частини дітей він розгортався вже на етапі гострої фази захворювання і проявлявся поліорганною недостатністю за рахунок ураження судин у різних органах та частинах тіла.

Навіть якщо такі випадки статистично не є частими, кожна дитяча смерть – це трагедія в цивілізованому суспільстві, кожна госпіталізація дитини в тяжкому стані – велике випробування для родини.

Ви очолюєте одну з найбільших в Україні професійних спілок лікарів педіатричного профілю – Українську академію педіатричних спеціальностей, яка об'єднує понад 1000 членів, яка наразі позиція УАПС щодо вакцинації дітей проти COVID-19?

– Вважаю, що для професійної спільноти важливо дотримуватись рекомендацій експертних фахових товариств та слідувати за даними клінічних досліджень, а не формувати свою окрему позицію з будь-яких питань лікування, діагностики, профілактики. Саме так ми і діємо. Наразі в Україні рекомендована вакцинація всім дітям у віці понад 12 років. Ми вже отримали вакцину для проведення імунопрофілактики у дітей від 6 до 12 років. У цих питаннях, як і в інших, наша думка не відрізняється від думки міжнародних експертів.

УАПС є членом Європейської академії педіатрії (ЕАП), і Ви маєте контакти з колегами із професійних асоціацій педіатрів інших європейських країн, чи можете висловити позицію ЕАП, представників інших країн в ЕАП щодо вакцинації дітей проти COVID-19?

– Так, ми часто обговорюємо питання вакцинації, зокрема проти COVID-19, і на великих педіатричних конгресах, і на засіданнях робочих груп експертів. Якщо необхідність запровадження загальної вакцинації дітей від цієї хвороби викликала дискусію на початку вакцинальних кампаній у різних країнах світу, ми зважували баланс між індивідуальним співвідношенням користь / ризику та суспільними

перевагами, то наразі вакцинація населення у віці 12+ є рутинною практикою. Більшість країн Європи на постійній основі вакцинує дітей починаючи із 5-6 років, а наразі вакцини від COVID-19 схвалені FDA та EMA для використання у малюків починаючи з 6 місяців після народження на світ. Головними перевагами проведення вакцинації у дітей є, перш за все, зниження частоти саме мультисистемного запального синдрому, і, звісно, позитивний вплив на стримування хвороби, адже відомо, що саме діти та підлітки є «рушійною силою» для більшості інфекційних хвороб через свою соціальну активність, меншу здатність дотримуватись гігієнічних правил та різних обмежень. До того ж, експерти вважають, що саме завдяки вакцинації зменшилася агресивність перебігу захворювання, що викликає вірус SARS-CoV-2, а його мутації стали менш радикальними та не збільшують вірулентність.

УАПС проводить багато освітніх заходів для лікарів щодо перебігу COVID-19 у дітей, вакцинації дітей загалом та проти COVID-19 зокрема. Чи помітна зміна ставлення лікарів до вакцинації дітей проти COVID-19 та які є плани щодо освітніх заходів на майбутнє?

Про вакцинацію ми говоримо постійно. Це й обов'язкова секція вакцинації на нашому щорічному Конгресі PRIME PEDIATRICS, і щорічна Школа вакцинації, і численні вебіари. Навіть тоді, коли у фокусі заходу інша проблема, наприклад, захворювання шлунково-кишкового тракту, респіраторної системи, раціональне використання антибіотиків, комунікації в педіатрії тощо, – ми завжди знаходимо час для дискусії про вакцинацію. Робимо це виважено, з огляду на міжнародні стандарти та рекомендації, з посиланням на якісні дослідження та досвід колег.

Вважаю, що ми робимо дуже важливу справу, формуюємо прихильність до вакцинації, перш за все, медичних працівників. Адже тривалий час у державі не приділяли достатньої уваги цьому напрямку, що призвело до високої поширеності антивакцинальних настроїв навіть серед лікарів та медичних сестер. Мені здається, позитивні зміни очевидні. Все менше на наших заходах надходить дивних запитань щодо вакцинації, все частіше можна чути ґрунтовні думки та висновки не тільки від наших експертів, але й від аудиторії.

Дуже активно організація працювала під час пандемії та запровадження універсальної вакцинації від COVID-19, не тільки на професійних майданчиках, а й із населенням через засоби масової інформації. Думаю, свій внесок ми зробили.

Але не час заспокоюватись. Війна в Україні – це черговий виклик для нас, в різних сенсах цього слова. Звісно, вакцинація також страждає, зменшується охоплення рутинними вакцинами, менше лікарі приділяють уваги питанням імунопрофілактики інфекційних хвороб. Тому говорити про вакцинацію будемо, як і раніше, постійно. Вже визначилися з датами Конгресу та онлайн Школи вакцинації, все ще сподіваємось на можливості особистих зустрічей із лікарями та медичними сестрами, і, звісно, будемо динамічно реагувати на нові виклики.

Довідка. Марина Маменко – доктор медичних наук, професор, декан педіатричного факультету Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, експерт МОЗ за напрямом «Педіатрія», голова правління Громадської спілки «Українська академія педіатричних спеціальностей», національний представник України в Європейській академії педіатрії.

■ Новини науки

1. Оприлюднені перші дані реальної ефективності (effectiveness) застосування бустера бівалентною вакциною проти COVID-19: отримання бустера бівалентною мРНК-вакциною забезпечує значний додатковий захист від симптоматичної інфекції SARS-CoV-2 у осіб, які раніше отримали дві, три або чотири дози моновалентної вакцини.

22 листопада 2022 року Центри з контролю та профілактики захворювань у США – CDC – опублікували перші дані про реальну ефективність бустерів двовалентними вакцинами проти COVID-19 (адаптовані вакцини під варіант «Омікрон»). Ці дані надали відповідь на запитання: чи забезпечує «осінній» бустер додатковий захист від інфекції?

У дослідженні порівнювали людей, які отримали «осінній» бустер бівалентною вакциною додатково до попередньо отриманих мРНК-вакцин оригінальної формули (отримували бустер після першої дози або після другої, третьої чи четвертої доз) порівняно з невакцинованими людьми.

«Осінній» бустер бівалентною вакциною забезпечив додатковий захист у людей, що раніше отримали щеплення, порівняно з відсутністю бустера:

- Серед людей віком **18–49 років** «осінній» бустер був ефективним проти розвитку інфекції на **42 %**;
- **50–64 роки**: **28 %** ефективність проти розвитку інфекції;
- **65+ років**: **22 %** ефективність проти розвитку інфекції.

Помічено таку ж додаткову користь від двовалентної вакцини проти COVID-19 незалежно від кількості раніше отриманих доз.

Було помічено, що чим більший проміжок часу між введенням доз, тим вища була ефективність бустера.

- Наприклад, серед людей віком 65 років і старших ефективність становила 43 %, якщо вони отримали свою останню дозу мРНК-вакцини понад 8 місяців тому, порівняно з 28 %, якщо вони отримали останню дозу 2 місяці тому.

Джерело: [cdc.gov](https://www.cdc.gov)

2. Велике когортне дослідження у Великій Британії виявило, що вакцинація проти COVID-19 може знизити ризик тривалого COVID-19.

Було проведено ретроспективне когортне дослідження дорослих із підтвердженим COVID-19, що проаналізувало дані у період із 1 серпня 2021 року по 31 січня 2022 року на основі електронних медичних записів з одинадцяти закладів охорони здоров'я, які беруть участь в ініціативі NIH Research COVID to Enhance Recovery (RECOVER), проєкті National Covid Cohort Collaborative (N3C).

В обох когортах, із поправкою на демографічні дані та історію хвороби, вакцинація проти COVID-19 стати-

стично значимо знижувала ризик розвитку тривалого перебігу захворювання у вакцинованих до зараження (когорта на основі клініки: HR, 0.66; 95 % CI, 0.55-0.80; OR, 0.69; 95 % CI, 0.59-0.82; когорта на основі моделі: HR, 0.62; 95 % CI, 0.56-0.69; OR, 0.70; 95 % CI, 0.65-0.75).

Це означає, що вакцинація, проведена до розвитку COVID-19, знижує ризик розвитку тривалого COVID-19 навіть у разі проривних інфекцій.

Поки що невідомо, чи впливає вакцинація проти COVID-19 на перебіг наявного тривалого COVID-19.

Джерело: doi.org

■ «Гарячі» запитання

Відповідає консультант з експертної підтримки вакцинації проти COVID-19 спільного зі Світовим банком проєкту МОЗ України, голова Національної технічної групи експертів з питань імунопрофілактики Федір ЛАПІЙ.

❓ Чи знижують вакцини ризик передавання SARS-CoV-2 іншим людям?

Вакцини проти COVID-19 ефективні для запобігання тяжкому перебігу COVID-19, але не настільки дієві, щоб унеможливити передавання вірусу. На початку впровадження вакцин було отримано докази із Норвегії, Данії та Великої Британії щодо зниження ймовірності передавання варіантів «Дельта» та «Омікрон». Згодом виявилось, що у вакцинованих менша тривалість виділення вірусу. Отримання бустерної дози може забезпечити кращий захист від інфекції, що також матиме вплив на зменшення передавання, хоча можливість заразитися SARS-CoV-2 все одно залишається і після отримання бустера.

❓ Наскільки ефективні вакцини проти COVID-19 для літніх людей?

Дослідження у Великій Британії та США демонструють, що ефективність вакцини проти симптоматичної інфекції та госпіталізації або смерті в старших вікових групах, особливо в період домінування «Омікрону», дещо нижча порівняно з людьми молодшого віку.

Дані з Великої Британії продемонстрували, що дві дози вакцини Pfizer, Moderna або AstraZeneca ефективні на 78 % для запобігання госпіталізації дорослих віком понад 65 років. Бустерна доза збільшила цей захист до 92 %.

Дослідження, проведене у США, показало, що бустерна доза вакцини Pfizer або Moderna на 50 % ефективна для запобігання інфекції у дорослих, старших за 65 років, і на 60 % ефективна у дорослих віком до 65 років, порівняно з людьми, які отримали лише дві базові дози вакцини.

■ Світова практика

США

FDA дозволило оновлені ревакцинації проти COVID-19 для дітей віком від 6 місяців

Управління з контролю за якістю харчових продуктів і медикаментів США розширило доступ до оновленої (бівалентної адаптованої до варіанта «Омікрон») вакцини від COVID-19 для дітей віком від 6 місяців.

FDA заявило, що діти віком від 5 років і молодші, які отримали дві дози вакцини Moderna більш як два місяці тому, мають право на бустер оновленою вакциною. Діти віком до 4 років, які ще не отримали третю дозу вакцини від Pfizer із трьох уколів, отримують оновлену вакцину як третю дозу. Але діти, які вже отримали всі три щеплення Pfizer, ще не мають права на бустерне щеплення оновленою вакциною.

Джерело: [usnews.com](https://www.usnews.com)

Данія

Скасовано вимогу ізоляції після позитивного тесту на коронавірус

Управління охорони здоров'я Данії 8 грудня 2022 року оголосило, що ізоляція більше не є обов'язковою після позитивного тесту на коронавірус.

Агентство більше не вважає COVID-19 хворобою з особливим статусом порівняно з іншими захворюваннями. Управління охорони здоров'я порадило людям залишатися вдома, якщо у них є симптоми, щоб запобігти поширенню збудника COVID-19 та грипу.

Не було оголошено ні про які зміни в програмі вакцинації, згідно з якою на зиму пропонується бустерне щеплення проти COVID-19 особам віком понад 50 років. Бустерні щеплення пропонуються молодшим особам, якщо вони належать до групи ризику тяжкого перебігу коронавірусної інфекції. Ті, хто не відповідає критеріям, можуть отримати дози вакцин, сплативши за них самостійно.

Джерело: www.aa.com.tr

Станом на 2 грудня 2022 року в Данії **82,4 %** населення щеплені щонайменше однією дозою, **82,2 %** отримали первинну вакцинацію, **62,9 %** – перший бустер, **31,7 %** – другий бустер, **0,6 %** – третій бустер.

При цьому серед осіб віком понад 60 років **99,7 %** отримали щонайменше одну дозу вакцини, **99,5 %** – первинну вакцинацію, **97,7 %** – перший бустер, **84,6 %** – другий бустер, **1,9 %** – третій бустер.

Джерело: vaccinetracker.ec.dc.europa.eu

■ Nota bene

- **Рекомендуємо скористатись можливістю *отримати безоплатний доступ* для українських лікарів до платформи *UpToDate* – провідного глобального клінічного ресурсу доказової медицини.**

Для цього слід зареєструватися за посиланням: uptodate.phc.org.ua

Детальніше про механізм реєстрації – на сайті Центру громадського здоров'я: phc.org.ua/uptodate

- **Професійний курс із безпеки вакцин для медичних працівників українською мовою презентував офіс ВООЗ в Україні.** Курс знайомить із основами фармаконагляду за вакцинами і буде корисним для молодших медичних працівників, акушерів, фахівців громадського здоров'я, фармацевтів, лікарів, спеціалістів програми імунізації та комунікаційників з питань безпеки вакцин.

Записатись на безкоштовний курс можна тут: openwho.org/courses

- **Радимо ознайомитись із додатковими корисними джерелами достовірної інформації про COVID-19 та вакцинацію.**

1. Все про вакцинацію від COVID-19 в Україні: vaccination.covid19.gov.ua

2. Брошура для медиків «Як розмовляти з пацієнтами про COVID-19» – у каталозі діджитал- та друкованих матеріалів «Спільнотека» від ЮНІСЕФ spilnoteka.org



Маєте запитання за темою COVID-19 та вакцинації чи пропозиції щодо наповнення дайджесту – переходьте за QR-кодом і пишіть нам, будемо вдячні за зворотний зв'язок, що допоможе зробити ще кориснішу підбірку в наступних випусках.



Усі випуски дайджесту – за посиланням через QR-код